

Ny tid - ny giv

Tegnspråkorganisasjonen i bevegelse



organisasjonsprosjekt 2007-2010

1. Bakgrunn

- 1.1 *Utfordring: bioteknologi*
- 1.2 *Utfordring: identitetsutvikling*
- 1.3 *Utfordring: gammel organisasjon inn i ny tid*
- 1.4 *Utfordring: interessepolitisk arbeid*
- 1.5 *Utfordring: uklar organisasjonsstruktur*
- 1.6 *Forvaltningsreformen i Norge*

2. En organisasjon i forandring

- 2.1 *Prosjektets problemstilling*
- 2.2 *Inspirasjon fra omorganiseringsprosesser hos andre*
- 2.3 *Endringskompetanse og endringsledelse*

3. Norges Døveforbunds tiltak

- 3.1 *Landsmøtevedtak juni 2007*
- 3.2 *Ny giv-komiteen*
- 3.3 *Ny giv-kurs 1, 2 og 3*
- 3.4 *Spørreundersøkelse blant foreningene*
- 3.5 *Søknader til Helse og rehabilitering*
- 3.6 *Landsråd 2008 og 2009*
- 3.7 *Landsmøte 2010*
- 3.8 *Spørsmål under landsrådet 2008 og svar fra foreningene*

4. Forslag til endringer fra ny gi-komiteen - lagt frem på landsrådet i 2009 og bearbeidet etter innspill derfra

Oslo, 3. februar 2010

Ny giv-komiteen

1. Bakgrunn

1.1 Bioteknologi

Ny forskning utfordrer oss som døveforbund, fordi stadig flere nyvinninger vil redusere fenomenet døvhet i fremtiden. Endringer foregår på minst tre områder: for det første utvikles cochleaimplantat-teknologien hurtig, slik at apparatene blir sterkere og sterkere, samtidig som de reduseres i størrelse. Snart vil man innoperere implantatet slik at det ikke er synlig. For det andre foregår det omfattende forskning innen genteknologi og DNA, som gjør at kunnskap om årsaker til døvhet kan avdekkes på et tidligere tidspunkt. Slik kunnskap kan gjøre at fenomenet arvelig døvhet reduseres betydelig i fremtiden. For det tredje foregår det omfattende forskning på stamcelleteknologi, og forskere har klart å gjenoppbygge hørselsceller i laboratorieforsøk. I denne rapporten skal vi ikke drøfte synspunkter på denne utviklingen, men ta for gitt at det i fremtiden vil være færre mennesker som kan kategoriseres som helt døve.

1.2 Identitetsutvikling

Forskning innen fag som sosialantropologi og pedagogikk viser at det som tidligere kunne karakteriseres som en bestemt måte å være döv på, nå utfordres av mennesker som ønsker å omdefinere denne identiteten. Dette forsterkes av at mange mennesker med hørselsrest, blant annet på grunn av forhold nevnt over, i sterkere grad ønsker kontakt med både den hørende og den tegnspråklige verden. Man ønsker å selv bestemme hva det vil si å være döv. En slik utvikling vil utfordre den "gamle" måten å drive organisasjonen på.

1.3 Gammel organisasjon inn i ny tid

Parallelt med dette ser vi at mennesker i sterkere grad ønsker å involveres i ad.hoc.-oppgaver og i mindre grad ønsker å forplikte seg til arbeid utover et visst omfang. Spørsmålet vi må stille, er om vi har en organisasjon som legger til rette for det engasjementet som finnes og klarer å gjøre bruk av de ressurser som frigjøres, eller om vi sitter fast i gamle mønstre som ikke legger til rette for menneskelig engasjement.

1.4 Interessepolitisk arbeid

Det blir stadig viktigere å ha en tydelig stemme for å gjøre seg markert i kampen om oppmerksomhet. Mens vi tidligere til en viss grad kunne lene oss på velvilje og sympati, er det i dag en mengde organisasjoner som kjemper om denne oppmerksomheten. Vi må bli flinkere til å gjøre oss synlige - i media og blant beslutningstakere. Dette betyr at det lokalpolitiske engasjementet må løftes opp på et høyere nivå.

1.5 Uklar organisasjonsstruktur

Norges Døveforbund har ingen enhetlig organisasjonsstruktur. Vi har medlemsforeninger som er basert i byer (for eksempel Oslo og Bergen, samt Stavanger og Sandnes), vi har noen som er basert i fylker (for eksempel Møre og Romsdal og Vestfold) - og vi har også fylkeslag (for eksempel Døves Fylkeslag Nordland). Dette er ingen enhetlig struktur, men resultat av prosesser og utvikling opp gjennom historien.

1.6 Forvaltningsreformen i Norge

Den norske stat har bestemt at det skal gjøres endringer i forvaltningsnivåene. Lenge var det snakk om å inndele i regioner i stedet for fylker, men mye tyder i dag på at det først og fremst er oppgavefordeling mellom de eksisterende forvaltningsnivåene som endres. Uansett kan det være riktig å hente inspirasjon fra denne regionaliseringstankegangen, for eksempel fra de ulike helseregionene.

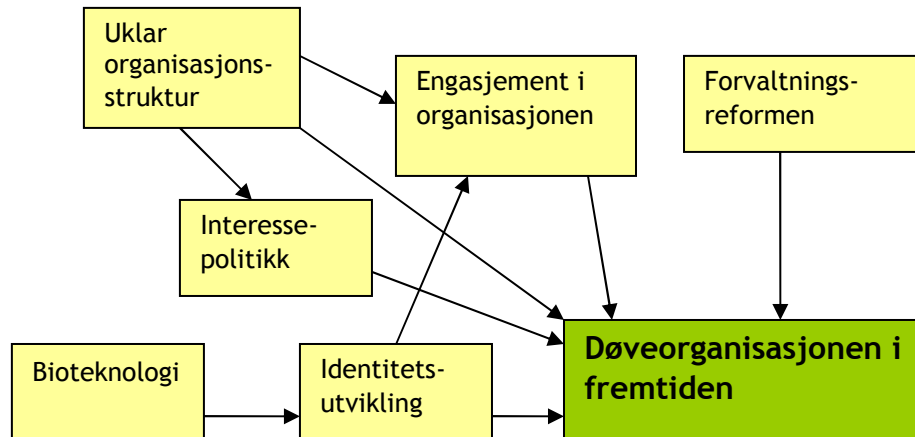
Fra 1.1.2010 skal det gjennomføres en forvaltningsreform. Ansvars- og oppgavefordelingen mellom forvaltningsnivåene skal avklares og den regionale statlige forvaltningen skal gjennomgå. Det skal være tre direkte folkevalgte forvaltningsnivåer i Norge, og det regionale nivået skal fornyes og styrkes.

2. En organisasjon i forandring

2.1 Prosjektets problemstilling

Prosjektet skal ta utgangspunkt i de ulike utfordringene som skisseres i første del, og foreslå en oppbygning av døveorganisasjonen som møter den nye tiden. Et mål er å sikre administrative stillinger utenfor forbundskontoret og bidra til at arbeidet lokalt kan gjøres på den måten som er hensiktsmessig for medlemmene.

En enkel modell kan illustrere problemstillingen:



2.2 Inspirasjon fra omorganiseringsprosesser hos andre

Gunnar Buvik i Norges Handicapforbund var foreleser under vårt første ny giv-kurs på Thon Hotel Triaden 28.-30. september 2007. Han orienterte om NHFs omorganiseringsarbeid, og hovedbudskapet var at vi må ta utgangspunkt i våre typiske interesser og ressurser når vi tilpasser organisasjonen for å møte den nye hverdagen.

2.3 Endringskompetanse og endringsledelse

Forutsetning for en hver endring: Den er nødvendig. Samfunnet forandrer seg hele tiden. En hver organisasjon må prøve å holde takt med forandringen. Det sies at hvis man ikke forandrer minst 10 % hvert år, faller man av utviklingen.

Endringskompetanse kan sammenfattes i:

- Kunnskap om behov
- Evne til å lære av andre
- Evne til å drive interessepolitikk
- Evne til å takle konflikter
- Evne til å skille mellom roller og sak/person
- Åpenhet
- Evnen til å dempe "kjepphester"/"kill your darlings"
- I sum: Et godt team har endringskompetanse og motvirker motvilje mot endring

Vi må søke å utvikle gode team i vår organisasjon

- Har endringskompetanse
- Har fokus på både mennesket og oppgaven

- Kjenner hverandre
- Har medarbeidere med klare ansvarsoppgaver
- Sjefen bestemmer bare når han/hun må
- Gjensidig forståelse, ikke kommando
- Få formelle møter
- Roser hverandre (og riser når det er nødvendig)
- Stolthet

Endringsledelse (Statskonsult 2000¹):

- Ledelse av endringsprosesser er ofte den viktigste delen av ledelsesansvaret
- Ledelsen må lede prosessene og være aktive og i front
- Ledelsen må ha oversikt over helheten
- Lederen er nøkkelpersonen i endringsprosessene

Dilemmaer i endringsprosessen:

Bevare - endre

Kjenne fortiden og kulturen god - utvikle nye visjoner og mål

Respektere organisasjonshistorien - skape en "ny" organisasjon

Anerkjenne det som er gjort - endre for å møte nye krav

Bygge på eksisterende kultur - utvikle ny felles kultur

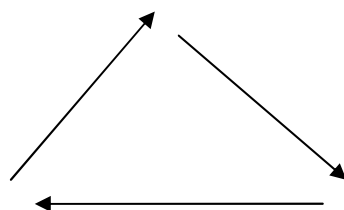
Endringstaktikk. Hvordan gjennomføre endringer? Firetrinnsmodell:

- Definere hva vi ønsker: VISJON
- Finn ut hvor vi står nå: STATUS
- Finn ut hvordan det vi ønsker kan oppnås: HANDLINGSPLAN/STRATEGI
- Gjør det! IMPLEMENTERING

Husk at det er en prosess som pågår hele tiden:

Planlegging

Gjennomføring



Evaluering og korrigering

¹ Statskonsult (2000): *Endringsledelse - eksempler og modeller*. Oslo: Statskonsult.

Å jobbe med endringer

- Er målene nådd?
- Har vi taklet motstand på korrekt og skvær måte?
- Er organisasjonen bedre nå enn den var før vi begynte å endre?
- Hva har vi lært?

3. Norges Døveforbunds tiltak

3.1 Landsmøtevedtak 2007

Landsmøtet i Molde vedtok at det skulle nedsettes en komite som skulle se på forslag til endringer av organisasjonsoppbyggingen.

Norges Døveforbunds 37. ordinære landsmøte i Molde 15.-17. juni 2007	
Innkommet forslag nummer 12.20	
Tittel	Regionreformens konsekvenser
Fra	Forbundsstyret
Bakgrunn	<p>Regjeringen skal vedta en regionreform som får konsekvenser for dagens fylkessammensetning fra 2010. Parallelt ser vi at Norges Døveforbunds organisasjonsoppbygning virker lite logisk: vi har for eksempel Sandnes og Stavanger døveforeninger med 15 minutters kjøretur mellom, samtidig som vi har flere foreninger som er fylkesbasert med flere byer inkludert, som Møre og Romsdal, Vestfold og Telemark.</p> <p>Kan det tenkes en ny organisering av Norges Døveforbund med lokale foreninger knyttet til regionlag? Det foreslås for landsmøtet at det nedsettes en komite som ser på hvilke konsekvenser regionreformen vil få - vil den påvirke oss, og kan vi utnytte den til å skape en mer enhetlig organisasjonsoppbygning? Det vises til sak 12.10. Kan det tenkes en løsning der det ansettes døvekonsulenter i de ulike regionene? Hvilke konsekvenser får dette for navn på foreningene (sak 12.4)?</p> <p>Norges Døveforbunds administrasjon har søkt om prosjektmidler for å finansiere arbeid med regionreformen.</p>
Forbundsstyrets kommentar	Det nedsettes en komite som sammen med forbundsleder og generalsekretær ser på hvilke konsekvenser regionreformen vil få for Norges Døveforbund på ulike måter. Komiteen legger fram en innstilling til neste landsmøte, der eventuelle endringer i oppbyggingen av organisasjonen foreslås.

Innkomet forslag nummer 12.3

Tittel	Navn på NDFs foreninger og lokallag
Fra	a) Seniorutvalget b) Stavanger døvesenter
Bakgrunn	<p>a) Fra seniorutvalget: Vi synes NDF bør gjøre noe for å stoppe utviklingen med å endre DØVEFORENING til DØVESENTER, for dette er språklig meningsløst og ikke i samsvar med et normalt mønster for en interesseorganisasjon.</p> <p>Norges Døveforbund er en interesseorganisasjon. Et senter er et sted/lokale/hus. En organisasjon består av virksomme mennesker, ikke av hus eller lokaler. En organisasjon er ikke avhengig av hus/lokaler, men av en gruppe mennesker. NDF består av foreninger/lag, uansett om de har hus eller lokaler.</p> <p>Det kan ikke være tvil om at døveforening er det riktige navnet på det organiserte arbeidet som drives av døve lokalt omkring i landet. NDF består av døveforeninger. Døveforeningene kan stå som eiere eller leiere av lokaler/hus og kalle disse for døvesentere (eller noe annet). Men vi må skille mellom lokaler/hus (som er "døde" ting) og organisasjon (som er levende mennesker).</p> <p>b) Fra Stavanger døvesenter: Når vi er ute og representerer døvesenteret opplever vi ofte at folk ikke er sikker på hvilken del av "døvesamfunnet" vi representerer. Ofte må vi bruke litt tid på forklare dette først. For det offentlige, næringslivet og andre er det ikke så lett å vite hva som er hva. Det er ikke lett for dem å vite forskjellen på døvesenteret, døveforeningen, idrettsforeningen, foreldreforeningen, døves menighet, LSHDB osv. Vi er av den oppfatningen at forbundet (NDF) må ha en merkevareoppbygging rundt forbundet og dens medlemsforeninger. Derfor mener vi at alle foreningene (filialene) enten bør ha samme "fornavn" eller likt "etternavn" slik at en lettere ser at vi er en del av NDF.</p> <p>Eksempler: NDF - Stavanger døvesenter NDF - Bergen døvesenter NDF - Haugaland døvesenter</p> <p>Vi ønsker at saken skal bli drøftet på landsmøtet. Vedtaket i år bør være at landsmøtet ber om at forbundstyret utreder saken til neste landsmøte med henblikk på å få et endelig vedtak i denne saken.</p>
Forbundsstyrets kommentar	Forbundsstyret foreslår at dette tas opp til drøfting under sak 12.20 (forbundsstyrets sak til landsmøtet vedrørende regionreformen og forslaget til vedtak).

Innkomet forslag nummer 12.9

Tittel	Døvekonsulenter
Fra	Seniorutvalget
Bakgrunn	<p>Seniorutvalgets medlemmer konstaterer at det er et stort savn over hele landet at vi ikke har døvekonsulenter ansatt i NDF, slik som tidligere. Mangelen på slike konsulenter har ført til at virksomheten i de fleste døveforeningene er blitt redusert, og spesielt merkes det hos døve "ensomtboende" og i senior-/pensjonsgruppene at det mangler lønnede personer som kjenner døves forhold og som har tid til å jobbe med å støtte og aktivisere de mange som ikke klarer seg selv på tilfredsstillende måte.</p> <p>I slike sammenhenger er det ikke nok å bestille tolk, for tolkene har ikke som oppgave å hjelpe døve aktivt. Mange ser tilbake til "gamle dager", da vi hadde døvekonsulenter som kunne reise rundt etter behov.</p> <p>På vegne av landets døve oppfordrer seniorutvalget NDF til å begynne arbeidet med å gjenoppbygge konsulentvirksomheten. Det er kostbart, men forbundet bør kunne klare å overbevise myndighetene om at dette vil være en god investering, og som samfunnet i lengden vil spare store utgifter på.</p> <p>Slike stillinger vil passe glimrende for velutdannede døve med personlig egnethet.</p>
Forbundsstyrets kommentar	Forbundsstyret viser til sak 12.20 og forslaget til vedtak i den saken, og foreslår at denne saken sees i sammenheng med sak 12.20.

Innkommet forslag nummer 12.12

Tittel	Ordet "døv"
Fra	Seniorutvalget
Bakgrunn	<p>Seniorutvalget behandlet denne saken først på sitt møte 13. september 2005 og fulgte opp med brev til NDF om saken 6. januar 2006, der vi fortalte at vi under Nordisk pensjonisttreff i Trondheim, var blitt informert om endringen av navnet Døves aldershjem til bare Klosterbakken, og ledelsens påstand om at det var de døve som hadde ønsket å ta vekk "Døve" i navnet, noe de døve som deltok benektet på det sterkeste. De døve mente at de døve var blitt overkjørt av Signo-ledelsen.</p> <p>På denne bakgrunn ønsket seniorutvalget (og det var bred enighet om dette på det nordiske pensjonisttreffet) at NDF skulle motarbeide denne trenden med å fjerne "døv" i navneforbindelser. Vi uttalte håpet om at NDF ville vise litt muskler i denne saken.</p> <p>I svar fra NDF (Gjøen) 14. februar 2006 heter det: <i>"NDF har møter med Signo og vil ta dette opp på neste møte."</i></p> <p>I nytt svar fra NDF (Peterson) 22. august 2006 skriver han: <i>"Dette er et interessant spørsmål, som vi vil ta opp til drøfting på neste forbundsstyremøte for å få en prinsipiell avklaring av NDFs syn på navnevalg. Seniorutvalget får kopi av vedtak når det foreligger."</i></p> <p>Seniorutvalget går ut fra at "neste møte" med Signo, som Gjøen nevnte må være holdt, da det er gått 7 måneder, og vi etterlyser rapport derfra, så vi kan se om NDF tok opp saken og hvordan det evt. gikk.</p> <p>Petersons svar tyder imidlertid på at det ikke er gjort noe med denne saken, som vi synes er viktig for landets døve. Vi synes ikke om tendensen til å usynliggjøre døve, noe som bør være i strid med NDFs politikk.</p>
Forbundsstyrets kommentar	<p>Forbundsstyret viser til vedtak i forbundsstyresak 51/06: Forbundsstyret takker seniorutvalget for innspill. Forbundsstyret anser navneendringer som en naturlig del av samfunnsutviklingen, og ser derfor ingen grunn til å gripe direkte inn i eksterne organisasjoners navnevalg, med mindre navnene som velges skulle være krenkende. Imidlertid er seniorutvalgets innspill en fin start på en diskusjon om navneendringer blant døveforeningene og i døveorganisasjonen. Mange tenker å endre navn til "tegnspråkforening", og mange har allerede endret navn til "døvesenter". Vi ser gjerne at den diskusjonen nå starter for alvor, og vil åpne for at en av møteplassene våre kan ha dette på saklisten.</p> <p>Forbundsstyret åpner for at diskusjonen om dette kan starte, og foreslår at vi ser saken i sammenheng med forbundsstyrets sak 12.20 til landsmøtet.</p>

3.2 Ny giv-komiteen

På bakgrunn av landsmøtevedtaket ble det sendt ut forespørsler til foreningene der man ble bedt om å sende inn forslag på kandidater til ny giv-utvalget.

Forbundsstyret valgte i sak 59/07 følgende personer til utvalget: Lars Aksel Berge, Vibeke Olsen Larsen, Odd Skjellum, Rune Anda, Signe Sæther Bekkvik, Cathrine Stensrud, Hanne B. Kvitvær og Paal Richard Peterson.

Utvalget har hatt fem møter: 7. april 2008 i Oslo, 23. mai 2008 i Bergen, 4. september 2008 på Gardermoen, 29. oktober 2009 på Gardermoen - før siste møte fant sted i Oslo 15. januar 2010. Her ble rapporten gjennomgått og klargjort for utsendelse.

3.3 Ny giv-kurs

Norges Døveforbund satte parallelt med dette i gang med en rekke av ny giv-kurs, der formålet var å styrke lokalforeningene i forhold til de endringer som kommer, og den kompetansen som kreves for å drive lokalforeningene på en god måte i dag og i fremtiden. Sentrale tema for dette var interessepolitikk og endringsledelse.

Ny giv-kurs del 1 ble avholdt på Thon Hotel Triaden i Lørenskog 28.-30. september 2007. Sentrale tema var hvordan man møter kommunalt ansatte, interessepolitisk arbeid og organisasjonsomlegginger.

Ny giv-kurs del 2 ble arrangert på Ål folkehøyskole 31. oktober-1. november 2008. Sentrale tema var endringsledelse og interessepolitisk arbeid. Etter kurset ble det avholdt landsråd der et utkast til ny organisasjonsmodell ble presentert og drøftet.

Ny giv-kurs del 3 ble arrangert på Clarion Hotel Oslo Airport 30.-31. oktober 2009. Denne gang var fokus på ny teknologi, og hvilke muligheter og barrierer dette gir. Hvordan kan vi utnytte den nye teknologien til å skape moderne organisasjoner?

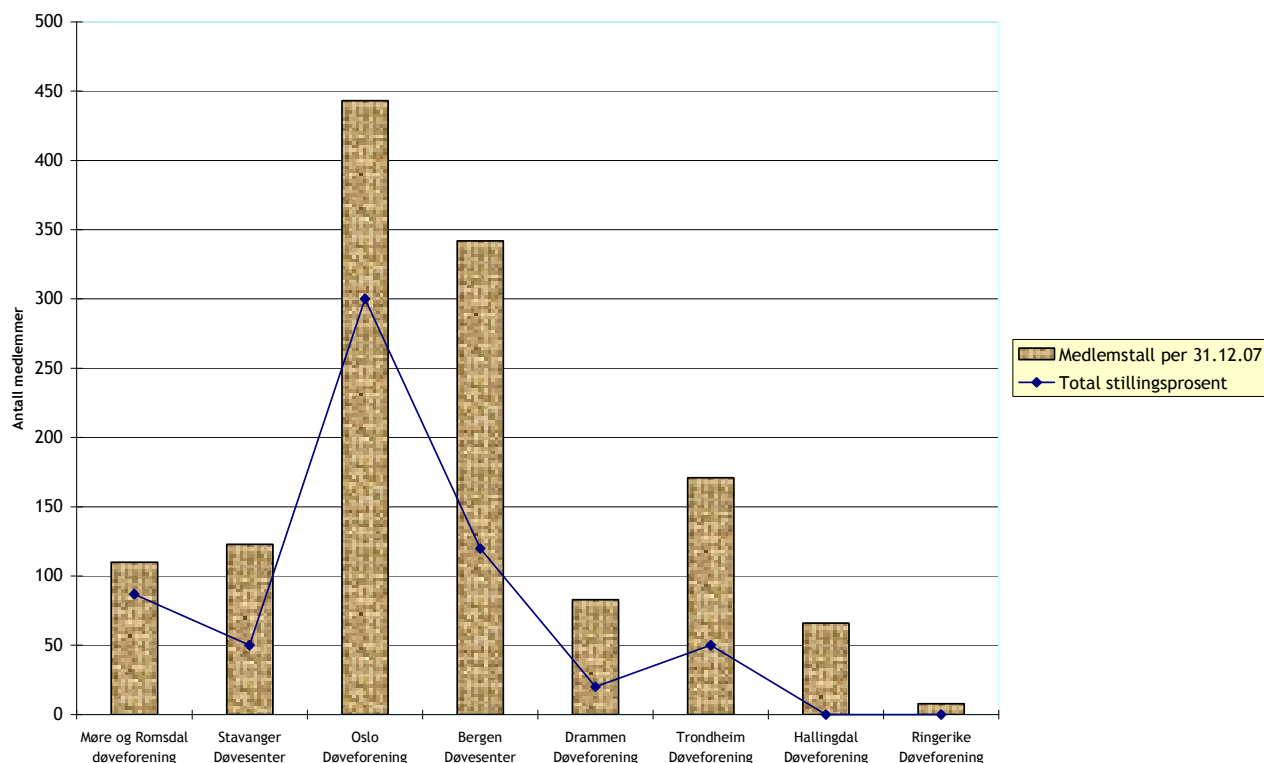
3.4 Spørreundersøkelse blant foreningene

For å sikre at arbeidet med forslag til endringer hadde mest mulig korrekt grunnlag, ble det gjennomført en undersøkelse blant foreningene i 2008. 24. juni ble det sendt ut en henvendelse med et spørreskjema bestående av syv spørsmål knyttet til stillinger, finansiering, lokal interessepolitisk aktivitet og samarbeidsformer. Åtte foreninger svarte på undersøkelsen: Møre og Romsdal døveforening, Ringerike døveforening, Hallingdal døveforening, Drammen døveforening, Bergen døvesenter, Trondheim døveforening, Stavanger døvesenter og Oslo døveforening.

Stillinger i foreningene

Av de åtte som har svart, er det kun to av foreningene som ikke har noen ansatte. Det er de to minste: Hallingdal og Ringerike. Ellers varierer stillingsprosenten fra 20-300 (Oslo døveforening).

Figur 1 viser sammenhengen mellom medlemstall per 31.12.07 og stillinger i foreningen.



Som vi ser av tabellen, er det selvsagt de foreningene med flest medlemmer som også har flest ansatte.

Foreningsøkonomien

Foreningenes omsetning varierer fra 24.626 kroner (Hallingdal døveforening) til 1.783.000 kroner (Bergen døvesenter). Slike inntektsforskjeller kan forklares ut fra historiske årsaker, foreningens alder, eiendomsmasse osv. Andre forklaringer kan være hvor mye offentlig tilskudd man får - og her varierer det fra 0 kroner (de minste foreningene) til 717.000 kroner (Bergen). Tallet for Oslo må kommenteres, da 450.000 er gjennomsnittet av tilskudd for 2006 og 2007. Oslo opplevde en halvering av det kommunale driftstilskuddet fra et år til et annet. Gjennomsnittlig 37 % av inntektene er offentlig tilskudd, men det varierer mye, og viser at det er et stort potensiale her for de foreningene som i dag ikke mottar støtte eller lite støtte. Det kan handle om interessepolitisk arbeid, og vi skal etterpå se på

sammenhengen mellom interessepolitisk aktivitet og størrelsen på det offentlige tilskuddet.

Tabell 1 viser hvor foreningene får sine inntekter fra.

Navn	Medlemstall per 31.12.07	Stillingsprosent	Hvordan finansieres virksomheten i et typisk år i din forening? Vi ber om at dere fyller inn circetall										
			Kommunal/ offentlig støtte		Medlemskontingent		Støtte fra Norges Døveforbund (kulturmidler)		Egne midler		Gaver/sponsor-er/ annonser		Total omsetning
			Tall	Prosent	Tall	Prosent	Tall	Prosent	Tall	Prosent	Tall	Prosent	
Møre og Romsdal	110	87 %	153 000	48 %	18 100	6 %	40 000	12 %	80 000	25 %	30 000	9 %	321 100
Stavanger	123	50 %	271 300	80 %	20 000	6 %	47 600	14 %	307	0 %	2 000	1 %	341 207
Oslo	443	300 %	450 000	27 %	78 600	5 %	209 195	13 %	900 000	55 %	7 000	0 %	1 644 795
Bergen	342	120 %	717 000	40 %	50 000	3 %	115 000	6 %	900 000	50 %	1 000	0 %	1 783 000
Drammen	83	20 %	23 000	23 %	14 300	14 %	8 000	8 %	56 000	55 %	0	0 %	101 300
Trondheim	171	50 %	240 000	77 %	28 000	9 %	30 000	10 %	500	0 %	15 000	5 %	313 500
Hallingdal	66	0 %	0	0 %	9 200	37 %	12 824	52 %	100	0 %	2 500	10 %	24 624
Ringerike	8	0 %	0	0 %	1 920	2 %	0	0 %	75 292	98 %	0	0 %	77 212
GJENNOM-SNITT	168,25	78 %	231 788	37 %	27 515	10 %	57 827	14 %	251 525	35 %	7 188	3 %	575 842

Gjennomsnittlig 14 % av inntektene kommer fra NDF i form av trivsels-, likemanns-, kultur- eller voksenopplæringstiltak. De største foreningene skaffer ca halvparten av inntektene selv, enten i form av renter på bankinnskudd eller annet. For Ringerikes del gjelder dette beløpet bingoinntekter. Det er med andre ord også betydelige beløp som skaffes til veie lokalt uten NDF eller det offentlige.

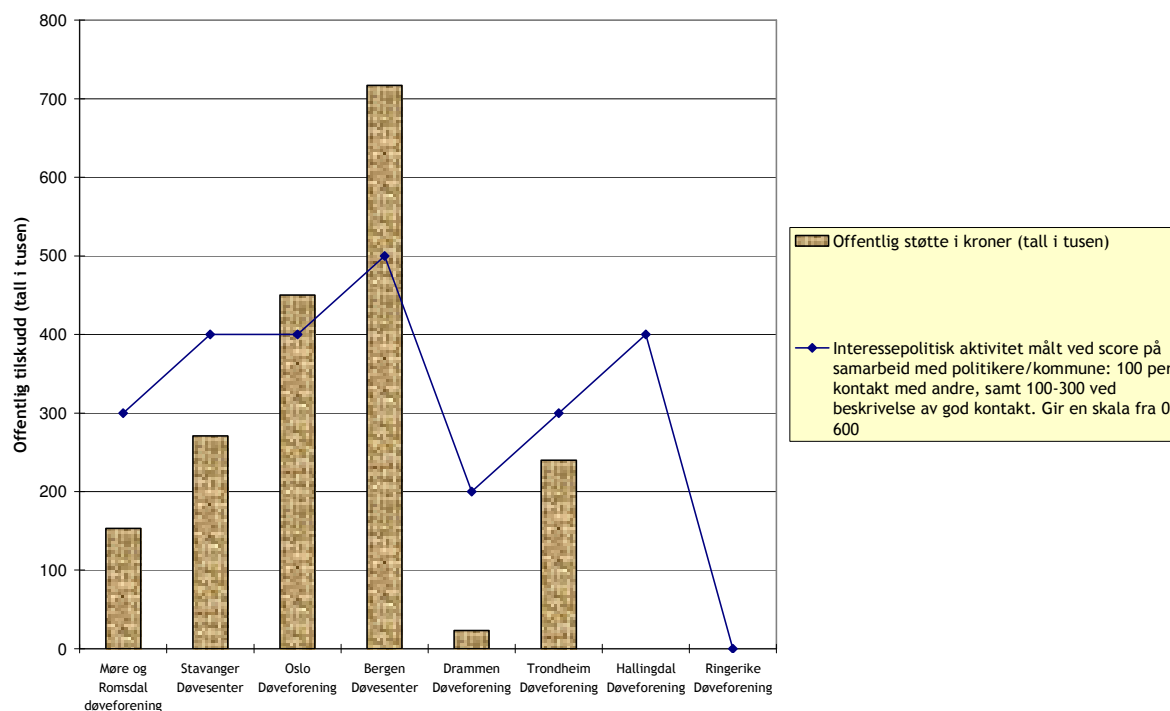
Svært få melder om inntekter fra gaver eller sponsorer. Også her synes det å være et stort potensiale for inntekter.

Interessepolitisk aktivitet i foreningene

De fleste foreningene rapporterer om interessepolitisk arbeid lokalt, definert som forsøk på å påvirke politiske beslutninger til egen fordel. Tre foreninger rapporterer om kontakt med både politikere, saksbehandlere og andre organisasjoner det siste året: Stavanger, Bergen og Hallingdal, mens bare en forening ikke har hatt kontakt med noen av disse (Ringerike). De fleste rapporterer om god tone mellom foreningene og lokalpolitikere: "Meget godt samarbeid med både politikere og ansatte i kommunen. Også svært god støtte og samarbeid med medlemmer i kommunens råd for funksjonshemmede" og "Vi synes at kontakten med "hørende" i kommunen skjer i god tone, og med gjensidig respekt. Vi har kontakt med politikere i kommunen, både via epost og personlig. Det er mulig vi har "påvirket" politikere, eller kanskje bør vi heller si at vi har gitt dem forståelse for døvesenterets behov og ønsker".

Kontakten kan nok være hyggelig nok, men gir den resultater? En forening svarer: ”Samtaler med ordfører/rådmann i tidligere tider, viser interesse, men gjør ikke noe”, viser nok til et problem for mange. Her har NDF sentralt også en oppgave å gjøre, nemlig bidra til at en samlet døveorganisasjon presenterer seg med gode argumenter og med fokus på vår merkevare tegnspråk.

Figur 2 viser sammenhengen mellom interessepolitisk arbeid og det offentlige tilskuddet.



Vi ser at det ikke er en klar sammenheng mellom de to forholdene, men en svak tendens kan antydes: To av tre foreninger som rapporterer om kontakt med både politikere, saksbehandlere og andre organisasjoner mottar en stor del av det økonomiske grunnlaget for driften i det offentlige tilskuddet, det gjelder Stavanger og Bergen. Utover at interessepolitisk aktivitet kan forklare en del, spiller nok også historiske forhold og lokalforeningens egenart inn, i og med at begge byene har hatt døveforeninger og egne lokaler i lang tid, mens Hallingdal er en ung forening og derfor ikke er etablert som tilskuddsmottaker lokalt.

Samarbeid med andre foreninger

Alle foreningene er positive til samarbeid med andre foreninger, og forskjellige samarbeidsformer nevnes: kurs, foredrag, kultur og utflukter. Geografisk avstand nevnes som barriere av flere, men dette gjelder kun felles arrangementer. Hvis vi tenker at en omorganisering av NDF betyr nye regionale nivåer, skal aktiviteten lokalt fortsette som før, mens det regionale nivået gjelder administrative funksjoner og store samlinger.

3.5 Søknader til Helse og rehabilitering

Utvalget har sendt inn to søknader til Helse og rehabilitering, begge ble dessverre ikke innvilget. Den første søknaden omhandlet selve ny giv-prosjektet og ble avvist i 2007. Den andre ble sendt i 2008, og hadde et noe annet fokus: det var ønskelig å sette i gang et arbeid med å lage en tipshåndbok for lokalforeningene knyttet til arbeidet som gjøres i forhold til å samle inn penger, drive interessepolitiske aktiviteter og annet. Målet var å utvikle en tipshåndbok, maler for diverse formål og en tips-dvd med råd og veiledning for lokallagenes interessepolitisk arbeid og anskaffelse av midler for drift av lokallagene.

3.6 Landsråd 2008 og 2009

Søndag 2. november 2008 og søndag 1. november 2009 ble det arrangert landsråd. I følge NDFs vedtekter § 23 skal det holdes landsråd i år det ikke er landsmøte:

Landsrådet består av forbundsstyret og fortrinnsvis lederne av lokallagene, enhetene og lignende opprettet av NDF. Landsrådet har en rådgivende funksjon. Saker som antas å ha stor betydning for forbundets fremtid, tas opp i landsrådet. Det innkalles til landsråd de årene det ikke er landsmøte, eller når forbundsstyret finner det nødvendig. Landsrådet skal for øvrig fungere som en møteplass for blant annet utveksling av informasjon.

På landsrådet i 2008 ble det lagt fram et forslag om endringer av vår organisasjonsoppbygning. Forslagene ble drøftet videre i foreningene, med svarfrist 1. september 2009. Deretter ble det laget et saksfremlegg til landsrådet i 2009 med forslag til vedtak man kan gå videre med til landsmøtet i 2010.

3.7 Landsmøte 2010

Landsmøtet arrangeres i Tromsø 4.-6. juni 2010. Her vil forslagene som utvalget jobber med legges frem for vedtak (se side 17-21).

3.8 Spørsmål under landsrådet 2008 og svar fra foreningene

Skjemaet som ble sendt ut til foreningene hadde følgende spørsmål:

1. I en endringsprosess er det viktig å ta vare på de gode verdiene organisasjonen har. Hvilke verdier mener dere NDF må ivareta selv om organisasjonsstrukturen endres?
2. Bør Norges Døveforbund bytte navn til Tegnspråkforbundet?
3. Bør forbundet organiseres i tre ledd: Lokalnivå (kommune), regionnivå (fylke?) og sentralt nivå? Hvilke fordeler og ulemper ser dere ved dette?
4. Bør det ansettes regionskonsulenter i hver region? Hvordan skal vi finansiere disse?
5. Hvis NDF skal bli mer enhetlig, bør det jobbes for at alle lokalforeningene får felles lov, sekundært at det er noen felles paragrafer i alle lovene?

1. I en endringsprosess er det viktig å ta vare på de gode verdiene organisasjonen har. Hvilke verdier mener dere NDF må ivareta selv om organisasjonsstrukturen endres.

Her har vi fått mange svar fra foreningene.

Typiske verdier:

- Tegnspråk
- Identitet
- Nettverk
- Gruppetilhørighet
- Døvekultur
- Interessepolitisk arbeid

2. Bør Norges Døveforbund bytte navn til Tegnspråkforbundet?

Svarene er ganske enhetlige: nei! Ikke minst knyttes dette svaret til de verdiene som er nevnt i spørsmål 1.

NDF gjennomførte i uke 7 en undersøkelse blant 1000 hørende via firmaet Visendi. Vi ønsket å få vite mer om kjennsgraden til Norges Døveforbund, altså hvor godt den hørende befolkningen kjenner til vår organisasjon.

På spørsmålet *Hvilke organisasjoner i Norge som jobber for de som har dårlig hørsel kjenner du til?* (altså et spørsmål der man på forhånd ikke nevner noen organisasjoner) kan hele 25,1 prosent nevne Norges Døveforbund. Norges Døveforbund er her den eneste organisasjonen som nevnes som faktisk eksisterer. (På andre plass kommer Landsforeningen for hørselshemmede med 7,1 % - en organisasjon som ikke en gang eksisterer). På spørsmålet *Hvilke(n) av disse organisasjonene har du hørt om eller kjenner til?* (hjulpet kjennskap) svarer 93,6 % at de kjenner til Norges Døveforbund. På andre plass kommer Hørselshemmedes Landsforbund med 60,5 %.

Norges Døveforbund som merkenavn er altså svært godt kjent, og vi vil nok tape mye på å bytte navn nå.

Noen nevnte at Tegnspråkforbundet kan åpne for nye grupper, og at Norges Døveforbund kan virke litt gammeldags. Dette er innspill som vi må ta med oss: hvordan fornye oss og være attraktive for kommende generasjoner?

3. Bør forbundet organiseres i tre ledd: Lokalnivå (kommune), regionnivå (fylke?) og sentralt nivå? Hvilke fordeler og ulemper ser dere ved dette?

Flere mener at en slik inndeling ikke er nødvendig: trenden er at fylkesnivået i organisasjoner fjernes, og det allerede er vanskelig nok å skaffe folk som ønsker å ta på seg styreverv. Det er mer ønskelig med regionskonsulenter som jobber for foreningene i et gitt område, enn at NDF må organiseres i regionlag.

4. Bør det ansettes regionskonsulenter i hver region? Hvordan skal man finansiere disse?

Om vi ikke skal organiseres i tre ledd, er de fleste foreningene for at vi bør lete etter midler for å finansiere regionskonsulenter eller "døvekonsulenter" som stillingen kan kalles.

Finansieringsmuligheter:

- Fylkesmannen
- Økt medlemsavgift
- Tegnspråktilskudd fra Kirke- og kulturdepartementet
- Prøveprosjekt (prosjektfinansiering)
- Helseregionene
- Kommuner som knyttes til regionene

5. Hvis NDF skal bli mer enhetlig, bør det jobbes for at alle lokalforeningene får felles lov, sekundært at det er noen felles paragrafer i alle lovene?

Dette spørsmålet hadde også en del ulike svar, men hovedtyngden anså at vi ikke kunne ha helt identiske lover, men for eksempel felles formålsparagraf og medlemsparagraf i alle foreningslovene. Dessuten var det forslag om at alle foreningene får samme "etternavn", for eksempel Bergen døvesenter, NDF.

4. Forslag til endringer fra ny gi-komiteen - lagt frem på landsrådet i 2009 og bearbeidet etter innspill derfra

Forslag nummer 1 fra ny giv-komiteen

Forbundet fortsetter med bare to ledd, men det ansettes tre NDF-konsulenter som skal jobbe interessepolitisk og for medlemsforeningene og medlemmene innen et bestemt område. Dette vil styrke argumentasjonen overfor myndighetene fordi den skapes sentralt og tilpasses lokalt. De nye konsulentene får kontor plass i eksempelvis Oslo døveforening, Bergen døvesenter og Trondheim døveforening, men er ansatt i NDF og rapporterer til generalsekretæren. Konsulenten i Oslo betjener Oslo, Akershus, Hedmark, Oppland, Østfold, Buskerud, Vestfold og Telemark. Konsulenten i Bergen betjener Agder-fylkene, Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal. Konsulenten i Trondheim betjener Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag, Nordland, Troms og Finnmark. Det må utredes frem til landsmøtet i 2010 hvordan disse skal finansieres.

Begrunnelse: Dette vil styrke interessepolitisk arbeid lokalt, sikre samkjøring av NDFs nye enhetlige profil, sikre informasjonsspredning og informasjonsutveksling og bidra til at NDF kommer nærmere foreningene og medlemmene. Suksesskriterier ett sted kan overføres til et annet.

Landsrådet ble bedt om å komme med innspill til hvordan dette kunne finansieres, og noen antydte at det kunne ligge til rette for spleiselag mellom forbund og forening. Landsrådet var positive til forslaget og ny giv-komiteen ble anmodet om å utrede finansieringsmuligheter nærmere.

INNSTILLING:

Det er ikke økonomisk grunnlag for en slik endring på kort sikt, men forslaget kan vedtas i handlingsplanen, og det foreslås et punkt der: NDF skal i kommende periode arbeide for at det ansettes tre døvekonsulenter med ansvar for oppfølging i lokallagene og interessepolitisk arbeid.

Forslag nummer 2 fra ny giv-komiteen

Alle foreningene har navn etter den kommunen de har postadresse, eventuelt med "og omegn" som påheng.

Begrunnelse: Dette vil kunne medføre økt kommunalt tilskudd fra kommunen. Der det er fylkesvise foreninger, som for eksempel i Vestfold eller Møre og Romsdal, oppfordres man til å finne løsninger for eventuelt å etablere lokallag av hovedforeningen. Målet må være å få tilskudd der tiltaket finnes.

Av 22 foreninger til stede på landsrådet, var det spesielt Møre og Romsdal som får mye i tilskudd fra fylket (145.000 kr). Man fryktet en slik endring ville medføre

problemer med å opprettholde dette tilskuddet. Nord-Trøndelag mottar 22.000 kroner i kulturtilskudd fra fylket. I Nordland får ikke lokalforeningene støtte fra kommunene, men fylkeslaget får ca 35.000 kroner i støtte. Ringerike får ikke kommunal eller fylkeskommunal støtte. Drammen døveforening får kun 7000 kroner i tilskudd fra kommunen. Oslo får lite fra kommunen.

Noen foreninger antydnet at det kunne bli problematisk å opprettholde kommunal støtte.

INNSTILLING:

Se nedenfor etter forslag nummer 3.

Forslag nummer 3 fra ny giv-komiteen

1. Alle foreningene har "samme navn", altså Norges Døveforbund og så bynavnet, for eksempel Norges Døveforbund Oslo, Norges Døveforbund Bergen, Norges Døveforbund Sandefjord, Norges Døveforbund Bodø.

2. Alternativ: Alle foreningene har navn som i dag, med påhenget "lokallag av Norges Døveforbund", for eksempel Bergen Døvesenter, lokallag av Norges Døveforbund. Oslo døveforening, lokallag av Norges Døveforbund.

3. Alternativ: Norges Døveforbund, avdeling Stavanger

Begrunnelse: Dette virker langt mer enhetlig enn dagens situasjon.

Landsrådet drøftet om dette kunne medføre økte problemer med økonomisk støtte fra kommunen, eller om det ville kunne medføre mer støtte. Dessuten ble det fremhevet at Norges Døveforbund er en merkevare med 95 % kjennskap, og det er fint om foreningene da får bruke dette navnet.

Det ble også påpekt at det nesten bare er oss som har eget navn på lokallagene, nesten overalt er det felles navn.

Fra Stavanger ble det referert til en undersøkelse som viste at for å få støtte, er det ikke viktig hvor de som deltar kommer fra, men HVOR tiltaket skjer.

Landsrådet var positive til enhetlige navn på foreningene.

INNSTILLING:

Ny giv-komiteen foreslår at alle foreninger har samme navnestamme: Norges Døveforbund STEDSNAVN. Stedsnavnet kan være kommunen foreningen har postadresse, eller det kan være et område med større nedslagsfelt, for eksempel distrikt eller fylke. Under hovednavnet kan det komme en forklarende setning som viser hvilken geografisk tilknytning foreningen har.

Eksempel:

Norges Døveforbund Stavanger. Medlemsforening for døve i Stavanger, Sandnes og Time kommuner.

Norges Døveforbund Vestfold. Medlemsforening for døve i vestfoldkommunene.

Forslag nummer 4 fra ny giv-komiteen

NDFs visuelle profil går gjennom og endres, også alle lokallagene får en profil som er i samsvar med NDF sentralt. Denne profilen må tydeliggjøre hva som kommer fra NDF sentralt, og hva som er lokalt. Deafnet.no oppdateres med ny profil og lokallagene får egne hjemmesider via deafnet, for eksempel www.deafnet.no/bergen.

Begrunnelse: Skal NDF-navnet ut til alle foreninger, må vi også ha den samme visuelle profilen for å bli oppfattet som en enhetlig organisasjon. Dette gir også mye bedre muligheter til samkjøring av informasjon, profilering med felles brevark og logobruk mv.

Blant innspillene fra landsrådet var spørsmålet om det kunne bli "for mye ansvar" for små foreninger å ha NDFs logo. Dessuten må man passe på at en endring ikke skaper forvirring. Vi må lære av andre organisasjoner, for eksempel HLF.

Landsrådet var positive til en visuell "oppfresning".

Fremdeles er lokallagene selvstendige juridiske enheter med formelt ansvar for de vedtak som gjøres i styrene.

INNSTILLING:

Enhetlig visuell profil legges frem som forslag til landsmøtet.

Forslag nummer 5 fra ny giv-komiteen

Lovkomiteen bes lage forslag til felles lover for alle foreninger, i hvert fall felles formåls-, oppløsnings- og medlems-/ kontingentparagraf. Dette legges da frem på landsmøtet i 2010. Alle foreningene fortsetter å være selvstendige juridiske personer.

Begrunnelse: En enhetlig organisasjon krever enhetlige lovverk.

Det ble enighet om at alle foreningene sender inn sine lover til NDF sentralt, som videreformidler til lovkomiteen innen 1. desember 2009.

INNSTILLING: Lovkomiteen jobber med dette punktet videre.

Forslag nummer 6 fra ny giv-komiteen

Det planlegges et omfattende kursopplegg i 2011 med fokus på ny organisering og interessepolitisk arbeid. Hele styret i foreningene må delta på kursene.

Begrunnelse: Skal vi være enhetlige, må vi ha kunnskap og følelse av hva vi står for.

Landsrådet foreslo at det ble laget et differensiert opplegg for nybegynnere, viderekomne etc. og at innholdet også omfattet juridiske emner. Innspill utenfra kan være verdifullt, samtidig må NDF ha kurs som er spesifikke for vår organisasjons egenart. NDFs nye organisasjonsstruktur bør være hovedtema på kursene.

INNSTILLING:

Det foreslås at felles kursopplegg blir en del av handlingsplanen for 2010-2013.
--

Forslag nummer 7 fra ny giv-komiteen

Foreningene oppfordres til å samarbeide med hverandre, og med andre aktører som driver arbeid for/blant døve i nedslagsområdet for foreningen.

Det innebærer også at foreninger der Døvekirken og Signo er aktive, oppfordres til å gå i dialog med disse for å samkjøre og koordinere arbeidet.

Begrunnelse: Det er ikke nødvendig å gjøre dobbelt- og trippeltarbeid. Foreninger kan arrangere sammen med andre foreninger, og vi kan spille på lag med andre tegnspråklige aktører der det er naturlig.

Innspill fra landsrådet: Andre samarbeidspartnere kan være Ål folkehøyskole og kurscenter for døve, andre skoler, kompetansesentrene, døveidrettslag,

foreldrelag, frivillighetssentralene, rådgivningskontorene, FNDB, LSHDB, HLF og ungdomsklubber.

INNSTILLING:

Ny giv-komiteen vil legge frem et forslag om at NDF bør prioritere økonomiske tilskudd (kulturmidler, vo-midler, likemannsmidler etc) til foreninger som samarbeider der det er naturlig. Videre et forslag til punkt i handlingsplanen om at lokallagene må inngå samarbeid om arrangementer med andre lokale aktører der det er naturlig.

Oslo, 3. februar 2010

Paal Richard Peterson
Sekretær i Ny giv-komiteen